

Ιερά Σύνοδος: “Απάντηση σε ανιστόρητες απόψεις για την Εκκλησία και το 1821”

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Εκ της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητος

Χωρίς τον ορθόδοξο κλήρο δεν θα πετύχαινε η μεγάλη εθνική εξόρμηση του 1821. Ορισμένοι προπαγανδιστές ξεπερασμένων ιδεολογιών αρνούνται τον ρόλο της Ορθοδόξου Εκκλησίας, όπως φάνηκε και από δημοσιεύματα και τηλεοπτικές εκπομπές των τελευταίων ημερών. Αποδεικνύονται ανιστόρητοι και εμπαθείς.

Ο Γάλλος Πρόξενος Πουκεβίλ, ο οποίος έζησε τα γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης, γράφει ότι 100 Πατριάρχες και Επίσκοποι θανατώθηκαν κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας και του Αγώνα. 80 κινήματα έκαναν οι Έλληνες πριν από το 1821 και στα περισσότερα πρωτοστατούσαν Επίσκοποι. Θυμίζω ότι από το 1680 έως το 1700 η Ανατολική Στερεά ήταν ελεύθερη μετά από την εξέγερση δύο Επισκόπων, του Θηβών Ιεροθέου και του Σαλώνων Φιλοθέου.

Το 1821 βάφεται με το αίμα του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ και του Πατριάρχη Κυρίλλου Στ΄, του από Ανδριανουπόλεως. Εκτός από τον Επίσκοπο της Πάτρας Γερμανό που ευλόγησε το λάβαρο στην Αγία Λαύρα (17 Μαρτίου 1821) και στην Πάτρα (25 Μαρτίου 1821), ο Σαλώνων Ησαΐας κηρύσσει την Επανάσταση στη Φωκίδα και θυσιάζεται στην Αλαμάννα. Στην Πάτμο έρχεται γι' αυτόν τον σκοπό ο Πάτμιος Πατριάρχης Αλεξανδρείας Θεόφιλος Παγκώστας και υψώνει και αυτός λάβαρο επαναστατικό. Από τότε δεν ξαναγύρισε στον θρόνο του.

Οι περισσότεροι Επίσκοποι της Πελοποννήσου κλείσθηκαν στη φυλακή του πασά της Τριπολιτσάς από τις αρχές Μαρτίου 1821 και μόνον τρεις βρέθηκαν ζωντανοί όταν μπήκαν οι Έλληνες μετά από 6,5 μήνες. Αυτή τη θυσία των κληρικών ας μην την λησμονούμε.

Στην Κύπρο ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός είχε μνηθεί στη Φιλική Εταιρία. Οι Τούρκοι το πληροφορήθηκαν και στις 9 Ιουλίου 1821 έγινε η μεγάλη σφαγή στη Λευκωσία.

Θανατώθηκε ο Κυπριανός και όλοι οι Επίσκοποι και οι Αρχιμανδρίτες του νησιού μαζί με τους προκρίτους.

Πολλοί άλλοι Επίσκοποι έπαιξαν σημαντικό ρόλο στον Αγώνα όπως ο Έλους Άνθιμος, ο Βρεσθένης Θεοδώρητος, ο Ανδρούσης Ιωσήφ, ο Ταλαντίου Νεόφυτος. Και στη μεγαλειώδη Έξοδο του Μεσολογγίου ο Επίσκοπος Ρωγών Ιωσήφ, βοηθός του Μητροπολίτη Άρτης Πορφυρίου, θυσιάζεται ανατινάζοντας τον Ανεμόμυλο.

Αλλά και στην ηθική και πνευματική προετοιμασία του 1821 ο ρόλος της Εκκλησίας και του Ράσου είναι μαχητικός και πανθομολογούμενος. Το ελληνορθόδοξο φρόνημα και η εθνική ταυτότητα διαφυλάχθηκαν με τη βοήθεια της Παιδείας, η οποία ήταν κατ' εξοχήν έργο του ορθοδόξου κλήρου. Σε κρυφά και φανερά σχολεία, αναλόγως των συνθηκών που επικρατούσαν, τα ελληνόπουλα μάθαιναν από τους ιερείς την Πίστη τους, την γλώσσα τους και εγαλουχούντο με τον πόθο για Ελευθερία. Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, από τη γέννηση του οποίου συμπληρώνονται τριακόσια χρόνια, ήταν ιερομόναχος, ίδρυσε διακόσια σχολεία και κήρυξε σε εκατοντάδες πόλεις και χωριά την ελπίδα για το «ποθούμενον», την απελευθέρωση. Οι Νεομάρτυρες, οι πρώτοι αντιστασιακοί της δουλείας, αρνήθηκαν να τουρκέψουν και δεν φοβήθηκαν τον δήμιο. Την πνευματική τους υποστήριξη και ενθάρρυνση είχαν αναλάβει οι κληρικοί που τους εξομολογούσαν, οι λεγόμενοι «αλείπται».

Ορισμένοι διαδίδουν ότι το Οικουμενικό Πατριαρχείο «αφόρισε τον Ρήγα Φεραίο». Τούτο είναι ανακριβές. Η αλήθεια είναι ότι μετά από τις απειλές και τις φορτικές πιέσεις του Σουλτάνου ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ απέστειλε επιστολή στον Μητροπολίτη Σμύρνης Άνθιμο, με την οποία εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις για το κείμενο του Ρήγα που είχε τίτλο «Νέα Πολιτική Διοικήσεις», χωρίς να απαξιώνεται η προσωπικότητα του Εθνομάρτυρος.

Είναι εύκολο να ξαναγράφει κάποιος την Ιστορία κατά το δοκούν. Όμως Ιστορία είναι η μελέτη των πηγών. Οι προσωπικές ερμηνείες και παρερμηνείες καταδεικνύουν φανατισμό, εθελοτυφλία και άγνοια των πηγών. Όσοι έζησαν τα γεγονότα, Έλληνες και ξένοι, αγωνιστές και λόγιοι, παραδέχονται ότι χωρίς τον ορθόδοξο κλήρο οι Έλληνες δεν θα είχαν ελευθερωθεί. Διαβάστε τον Νικόλαο Κασομούλη, τον Φωτάκο Χρυσανθόπουλο, τον Ιωάννη Μακρυγιάννη και τόσους άλλους αυτόπτες μάρτυρες των γεγονότων. Ακούστε τι λέει ο λαός μας μέσω του δημοτικού τραγουδιού. Επισκεφθείτε τα αμέτρητα πεδία των μαχών και τους τόπους του μαρτυρίου των ορθοδόξων κληρικών, Πατριαρχών, Επισκόπων, ιερέων, ιερομονάχων, διακόνων και απλών μοναχών.

Η Εκκλησία της Ελλάδος επιχειρεί μία ψύχραιμη και τεκμηριωμένη προσέγγιση της Τουρκοκρατίας και του 1821 μέσω μιας σειράς δέκα επιστημονικών συνεδρίων, τα

οποία διοργανώνει η Ειδική Συνοδική Επιτροπή Πολιτιστικής Ταυτότητας. Τα δύο πρώτα συνέδρια έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και κυκλοφορείται ο Τόμος με τα Πρακτικά του Α΄ Συνεδρίου, του 2012. Το δέκατο και τελευταίο Συνέδριο θα πραγματοποιηθεί συν Θεώ το 2021, όταν θα συμπληρώνονται ακριβώς διακόσια χρόνια από την κήρυξη της Μεγάλης Ελληνικής Επανάστασης.